

Palvelujen ulkomaankauppa 2008, ennakkotiedot

Konserniliiketoiminnot kasvattivat palvelujen ulkomaankauppaa 2008

Palvelujen vienti ja tuonti kasvoi vuonna 2008 palvelujen ulkomaankauppatilaston ennakkotietojen mukaan. Kasvuun vaikutti erityisesti kansainvälisten konsernien taloustoimien lisääntyminen ja konsernitoimintojen keskittäminen ulkomailta Suomeen. Viennissä muutokset näkyvät erityisesti tietotekniikka- sekä rakennuspalvelujen viennissä. Tuonnissa lisääntyneen kansainvälistymisen aiheuttama kasvu on hajaantunut useampaan erään, mutta näkyy erityisesti tutkimus- ja kehityspalvelujen kasvuna. Palvelujen ulkomaankaupan ylijäämä kasvoi yli miljardilla vuoteen 2007 nähden.

Suomen tärkeimmät kauppakumppanit palvelujen viennissä olivat Saksa, Intia ja Ruotsi. Vastaavasti palvelujen tuonnissa tärkeimmät maat olivat Saksa, Yhdysvallat ja Ruotsi.

Viennissä kasvoivat merkittävästi myös rojaltit ja lisenssimaksut. Televiestinnän ja muiden liike-elämän palvelujen vienti laski vuonna 2008. Erityisesti välityskaupasta saatujen nettotulojen lasku pienensi muiden liike-elämän palvelujen vientiä.

Tuonnin kasvu jakaantui tasaisemmin palvelueriin. Tutkimus- ja kehityspalvelujen lisäksi rojaltien ja lisenssimaksujen, mainonnan ja markkinatutkimuksen sekä tietotekniikkapalvelujen tuonti kasvoi merkittävästi.

Palvelujen ulkomaankaupan tilasto perustuu Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan tiedusteluun. Tilastoon eivät sisälly kuljetus, matkailu eivätkä vakuutus- ja rahoituspalvelut.

Sisällys

Liitetaulukot	
Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa.....	3
Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa.....	3
Palvelujen vienti maittain, 2002-2008, miljoonaa euroa.....	4
Palvelujen tuonti maittain 2002-2008, miljoonaa euroa.....	5
Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa

Palveluerä -- tuonti	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	293	249	228	474	430	318	373
- Posti- ja kuriiripalvelut	34	43	28	71	57	62	72
- Telekommunikaatiopalvelut	259	206	200	403	373	255	301
Rakennuspalvelut	223	261	497	388	261	248	409
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	395	427	592	929	891	1094	1 328
- Tietotekniikkapalvelut	363	407	561	904	879	1077	1 310
- Informaatiopalvelut	32	19	31	25	12	17	18
Rojalit ja lisenssimaksut	641	545	644	902	1031	1051	1 384
Muut liike-elämän palvelut	3703	4038	3900	4830	4944	5791	8 297
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	216	207	230	288	220	400	364
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	701	759	736	1076	1069	1359	1 814
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	1500	1686	1573	1775	1879	1872	3 572
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	69	77	92	135	158	144	161
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	2	1	8	9	13	13	11
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	1216	1310	1261	1548	1605	2004	2 374
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	64	22	23	19	21	34	33
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	58	6	6	10	8	21	14
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	16	17	9	14	12	19
Muut erittelemättömät palvelut	128	78	123	197	0	0	0
Tuonti yhteensä	5448	5620	6007	7738	7578	8535	11 823

Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2008, miljoonaa euroa

Palvelutyypit -- Vienti	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	252	202	251	316	342	314	335
- Posti- ja kuriiripalvelut	40	49	68	145	143	161	211
- Telekommunikaatiopalvelut	212	153	183	171	199	154	124
Rakennuspalvelut	276	363	601	460	278	310	897
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	533	501	608	1213	1177	1 338	5 677
- Tietotekniikkapalvelut	518	492	576	1194	1136	1 335	5 670
- Informaatiopalvelut	16	9	31	19	41	3	7
Rojalit ja lisenssimaksut	594	443	675	969	850	930	1 012
Muut liike-elämän palvelut	5489	4843	6032	6367	6874	9 008	8 397
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	96	161	138	178	138	155	170
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	77	113	136	130	83	117	117
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	200	283	235	274	260	248	276
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	251	272	280	327	285	310	321
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	92	89	1	4	50	60	42
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	4774	3925	5241	5453	6060	8 117	7 471
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	12	26	13	10	19	14	34
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	6	23	4	6	3	9	3
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	3	9	4	16	5	31
Muut erittelemättömät palvelut	267	120	124	308	0	0	0
Vienti yhteensä	7424	6499	8303	9642	9540	11 914	16 352

Palvelujen vienti maittain, 2002-2008, miljoonaa euroa

Maa	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15-maat (1)	3 198	2 622	3 272	3 045	2 927	3 573	5 569
Alankomaat	261	242	471	303	278	340	365
Belgia	105	112	96	119	126	145	126
Britannia	854	506	586	401	386	556	534
Espanja	77	84	110	55	55	105	217
Irlanti	58	101	141	83	45	60	67
Italia	201	145	173	180	205	278	668
Itävalta	66	64	99	134	149	202	168
Kreikka	65	47	49	71	75	99	125
Luxemburg	12	8	25	36	25	17	9
Portugali	52	38	46	47	52	64	79
Ranska	310	171	228	167	178	200	332
Ruotsi	589	572	654	841	760	812	941
Saksa	432	444	491	432	449	517	1 791
Tanska	116	88	103	176	144	178	148
Muu maailma (2)	4 224	3 878	5 131	6 597	6 613	8 341	10 783
Norja	132	121	153	153	162	... ¹	245
Viro	98	73	63	79	87	... ¹	110
Venäjä	429	579	1 111	734	605	... ¹	936
Sveitsi	362	360	188	225	242	... ¹	288
Kanada	23	20	25	45	77	... ¹	194
Yhdysvallat	445	411	440	473	461	... ¹	521
Japani	177	87	36	38	32	... ¹	20
Kiina	... ¹	327	692	587	446	... ¹	725
Intia	... ¹	18	45	373	418	... ¹	1 158
Muut	2 558	1 882	2 378	3 890	4 083	... ¹	6 583
Yhteensä (1)+(2)	7 422	6 500	8 403	9 642	9 540	11 914	16 352

1) ... tieto ei saatavissa

Palvelujen tuonti maittain 2002-2008, miljoonaa euroa

Maa	Vuosi						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU15-maat (1)	3200	3304	3347	4361	3915	4672	6 947
Alankomaat	342	326	360	427	317	333	516
Belgia	152	162	150	144	125	121	232
Britannia	965	934	859	1173	1101	1164	573
Espanja	37	38	49	71	60	61	97
Irlanti	80	146	177	202	125	150	253
Italia	75	90	67	74	66	72	277
Itävalta	52	48	64	57	74	63	127
Kreikka	14	38	19	29	19	29	51
Luxemburg	9	12	10	24	14	11	14
Portugali	7	7	5	9	7	5	62
Ranska	182	181	213	246	177	193	268
Ruotsi	668	606	620	953	724	990	820
Saksa	448	497	561	665	694	984	3 423
Tanska	169	219	193	287	412	496	234
Muu maailma (2)	2331	2413	2660	3379	3662	3862	4 876
Norja	144	140	128	179	151	330	195
Viro	57	58	56	98	92	113	168
Venäjä	194	234	334	387	267	572	269
Sveitsi	103	133	154	251	157	212	293
Kanada	44	30	45	57	110	118	134
Yhdysvallat	1044	825	924	986	1520	1332	1 556
Japani	41	34	80	55	96	85	118
Kiina	...	19	77	54	162	200	367
Intia	...	101	238	374	137	218	322
Muut	704	839	624	938	970	682	1 453
Yhteensä (1)+(2)	5531	5717	6007	7740	7577	8535	11 823

Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilaston tuottaa Tilastokeskus. Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista tilastoista. Lisäksi laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments Manual 5th ed. 1993) ja Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services) suosituksia. Palvelujen ulkomaankaupan vuositiedustelu on lakisääteinen tiedonantajille perustuen tilastolakiin (280/2004, 14 §). Tilastokeskus rahoittaa palvelujen ulkomaankauppatilaston tuotannon.

Tilasto kattaa maksutaseen muut palvelut -erän ilman vakuutus- ja rahoituspalveluita. Sisältöön ei näin ollen kuulu matkailuun tai kuljetukseen liittyvät palvelut. Viennin ja tuonnin palveluerittäiset tiedot luokitellaan 231 eri maahan maksutaseen maaluokitusten mukaisesti.

Tilasto kattaa seuraavat palveluerät:

- **Viestintäpalvelut**
 - Postipalvelut
 - Kuriiripalvelut
 - Televiestintäpalvelut
- **Rakentamispalvelut**
 - siitä: materiaalimenot ulkomailla (vain vienti)
 - siitä: palkkamenot ulkomailla (vain vienti)
- **Tietojenkäsittely- ja tietopalvelut**
 - Tietojenkäsittelypalvelut
 - Uutistoimistopalvelut
 - Muut tiedontarjontapalvelut
- **Rojaltit ja lisenssimaksut**
 - Franchising- oikeudet ja muut vastaavat oikeudet
 - Muut rojaltit ja lisenssimaksut
- **Välityskauppa ja muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut**
 - Välityskauppa
 - Muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut
- **Käyttöleasingpalvelut**
- **Erilaiset liike-elämän, ammatilliset ja tekniset palvelut**
 - Lakiasiaainpalvelut
 - Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjapito- ja veroneuvontapalvelut
 - Yritysten ja liikkeenjohdon konsultointi- ja suhdetoimintapalvelut
 - Mainonta, markkinatutkimus ja mielipideselvitykset
 - Tutkimus ja kehitys
 - Arkkitehti-, insinööri ja muut tekniset palvelut
 - Jätteiden käsittely- ja puhdistuspalvelut
 - Maatalous, kaivostoiminta ja muu paikalla tapahtuva jalostus
 - Muut liike-elämän palvelut
 - Konsernien sisäiset palvelut, muualla luokittelemattomat
- **Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut**
 - Audiovisuaaliset ja niihin liittyvät palvelut
 - Koulutuspalvelut
 - Terveyspalvelut
 - Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut, muualla luokittelemattomat

Palvelujen ulkomaankaupan tilastoa käytetään maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon laadinnassa. Tilastokeskus toimittaa tiedot maksutasetta varten Suomen Pankkiin, joka toimittaa tiedot edelleen Eurostatille, Euroopan Keskuspankille (EKP), Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) ja OECD:lle.

Palvelujen ulkomaankauppatilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

Palvelujen vienniksi lasketaan tilanteet, joissa yritys vastaanottaa korvauksen vastikkeena palvelusta ulkomaiselta talousyksiköltä. Vastaavasti tuonnissa suomalainen talousyksikkö maksaa ulkomaiselle toimijalle vastineena palvelusta. Tilastoon sisältyvät myös konserniyritysten väliset palvelutransaktiot.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastotiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tilastoinnin perusyksikkö on yritys. Tiedot kootaan vuosittaisella ja neljännesvuosittaisella tiedustelulla suoraan yrityksiltä. Vuosittain tiedustelujen piiriin kuuluu kaikkiaan noin 2300 yritystä. Tiedustelussa hyödynnetään Tullihallituksen tilastoja tavarakaupasta.

Yritysrekisteristä poimittu kehikko jaetaan kokonaistutkimukseen ja kolmeen otokseen. Kokonaistutkimukseen kuuluvat yritykset, joilla on yli 120 työntekijää tai jotka ovat raportoineet edellisvuonna palvelujen ulkomaankauppaa. Yksi otoksista muodostetaan ulkomaisista tytäryhtiöistä, jotka eivät kuulu kokonaistutkimukseen, ja kaksi muuta otosta muodostetaan yritysten koon perusteella. Kokonaistutkimukseen kuuluvilta yrityksiltä kysytään sekä maa- että palvelueräjakautama, otosyrityksiltä vain palvelueräjakautama.

Otokset jaetaan ositteisiin, joista tehdään satunnaisotanta. Otostiedot korotetaan kattamaan koko osakehikko. Korotetut tiedot jaetaan maittain ja palveluittain kokonaistutkimuksen maa- ja palvelueräjakautamien mukaisesti. Vastaamattomien kokonaistutkimukseen kuuluvien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tutkimuksen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastaukseen sekä yli- ja alipeittoon. Koska palvelujen ulkomaankaupan tiedustelujen vastausprosentti vuositasona on ollut noin 90, on vastauskadon vaikutus vähäinen. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palvelujen määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedusteluun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

Tiedot julkaistaan karkeammalla tasolla kuin kerätään, jotta yksittäisen yrityksen antamat tiedot eivät paljastu.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tilaston tiedot kattavat kunkin kalenterivuoden aikana toimitetut palvelut.

Ennakkotiedot palvelujen ulkomaankaupasta julkistetaan kesäkuun alussa. Lopulliset tiedot julkaistaan noin vuoden viiveellä tilastovuoden päättymisestä. Ennakolliset tiedot voivat muuttua aineiston täydentymisen ja muutosten vuoksi.

Tilastokeskuksen julkaisukalenteri löytyy osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Palvelujen ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla: <http://tilastokeskus.fi/til/pul/index.html>

Lisäksi tietoja palvelujen ulkomaankaupasta julkaistaan Tilastokeskuksen Yritysten kansainvälistyminen -painojulkaisussa. Julkaisujen tilaukset: <http://tilastotori.stat.fi/>

Suomen Pankki julkaisee maksutaseen yhteydessä tietoja palvelujen ulkomaankaupasta: <http://www.bof.fi/fi/tilastot/maksutase/index.htm>

Palvelujen ulkomaankauppatilaston yritysaineisto on mahdollista saada tutkimuskäyttöön suojatussa muodossa. Käyttö tapahtuu Tilastokeskuksen tutkimuslaboratoriossa. Lisätietoja: <http://tilastokeskus.fi/tup/yritysaineistot/index.html>

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/pul/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Suomen Pankki julkaisee palvelujen ulkomaankaupan tiedot osana maksutasetta. Maksutaseen palvelujen ulkomaankaupan tietoihin sisältyy palvelujen ulkomaankaupan tilastossa julkistettujen palvelujen lisäksi kuljetus, matkailu sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut.

Kansantalouden tilinpidon julkaisemiin palvelujen ulkomaankaupan tietoihin eivät sisälly rakennuspalvelut ja niihin lisätään välilliset rahoituspalvelut (FISIM). Tältä osin tiedot poikkeavat maksutaseessa julkaistuista palvelujen ulkomaankaupan tiedoista.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Palvelujen ulkomaankaupan tiedot ovat yhtenäisiä ja vertailukelpoisia tilastovuodesta 2002 alkaen. Tietoja on kerätty vuodesta 1999 alkaen.

Tuontitietoja on korjattu vuosien 2002-2006 osalta vuoden 2007 aikana. Korjauksen syynä olivat tiedonantajilta saadut lisätiedot. Vuotta 2002 edeltävät tuontitiedot eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia korjattujen vuosien kanssa.

Keväällä 2006 palvelujen viennin tasoa korjattiin vuodesta 2000 vuoteen 2005. Korjaus johtui tilastosta aiemmin puuttuneiden palveluerien sisällyttämisestä tilastointiin.

Viennin tasokorjauksen yhteydessä palvelujen viennin maajakauma vuosille 2000 - 2004 jouduttiin palveluerän muualla erittelemättömät liike-elämän palvelut (ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelemattomat konsernin sisäiset palvelut) osalta arvioimaan. Arvioinnissa hyödynnettiin tavaroiden ulkomaankaupan maajakaumaa. Palvelujen viennin osalta vuoden 2005 tiedot eivät siten ole maajakauman osalta vertailukelpoisia aiempien vuosien vientitietojen kanssa.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kauppa 2009

Lisätietoja

Jaakko Salmela (09) 1734 2953
Marjatta Tenhunen (09) 1734 2927
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

Yksikön sähköpostiosoite

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-3509 (pdf)
ISBN 978-952-244-091-4 (pdf)